

Брюксел, 4 май 2026 г.
(OR. en)

8824/26

ENER 213
FISC 158
ECOFIN 561
COMPET 516
ENV 443
IND 301

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 30 април 2026 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: C(2026) 2852 final

Относно: ПРЕПОРЪКА НА КОМИСИЯТА
от 30.4.2026 година
относно защитата на уязвими клиенти и клиенти в положение на
енергийна бедност от изключване от енергоразпределителната
мрежа и при планиране и осъществяване на постепенно
прекратяване на използването на природен газ или при извеждане
от експлоатация на разпределителни мрежи за природен газ

Приложено се изпраща на делегациите документ C(2026) 2852 final.

Приложение: C(2026) 2852 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 30.4.2026 г.
C(2026) 2852 final

ПРЕПОРЪКА НА КОМИСИЯТА

от 30.4.2026 година

относно защитата на уязвими клиенти и клиенти в положение на енергийна бедност от изключване от енергоразпределителната мрежа и при планиране и осъществяване на постепенно прекратяване на използването на природен газ или при извеждане от експлоатация на разпределителни мрежи за природен газ

{SWD(2026) 126 final}

ПРЕПОРЪКА НА КОМИСИЯТА

от 30.4.2026 година

относно защитата на уязвими клиенти и клиенти в положение на енергийна бедност от изключване от енергоразпределителната мрежа и при планиране и осъществяване на постепенно прекратяване на използването на природен газ или при извеждане от експлоатация на разпределителни мрежи за природен газ

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

- (1) Изключване от енергоразпределителна мрежа възниква, когато дадено домакинство бъде лишено от основни енергийни услуги като електроснабдяване или газоснабдяване. Това често е резултат от неплащане на сметки, което може да се дължи на комбинация от фактори, тясно свързани с енергийната бедност, включително ниски доходи, високи разходи за енергия и недостатъчен достъп до решения и финансиране за енергийна ефективност.
- (2) Защитата и забраната на изключване от енергоразпределителната мрежа в критични моменти бяха въведени за първи път през 2009 г. и бяха подсилени с Директива (ЕС) 2019/944¹ и допълнително укрепени с Директива (ЕС) 2024/1711² и Директива (ЕС) 2024/1788³ с цел да се гарантира, че всички потребители имат достъп до основни енергийни услуги, посредством нови разпоредби и задължения на доставчиците по отношение на правата и защитата на потребителите.
- (3) Достъпът до жилищно настаняване и основни енергийни услуги е предварително условие за правото на достоен стандарт на живот, както е признато с принципи 19 и 20 на Европейския стълб на социалните права и с Европейския план за жилища на достъпни цени⁴. Следователно осигуряването на защита от изключване от мрежата допринася пряко за социалните цели на Съюза и за пълното прилагане на този принцип.

---

¹ Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС, *ОВ L 158*, 14.6.2019 г., *ELI*: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>.

² Директива (ЕС) 2024/1711 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за изменение на директиви (ЕС) 2018/2001 и (ЕС) 2019/944 по отношение на подобряването на структурата на пазара на електроенергия в Съюза, *ОВ L*, 2024/1711, 26.6.2024 г., *ELI*: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>.

³ Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно общите правила за вътрешните пазари за газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на Директива (ЕС) 2023/1791 и за отмяна на Директива 2009/73/ЕО, *ОВ L*, 2024/1788, 15.7.2024 г., *ELI*: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>.

⁴ *Европейският план за жилища на достъпни цени — Жилища — Европейска комисия, COM(2025) 1025 final, 16.12.2025 г.*

- (4) Както се подчертава в съобщението относно плана за действие за енергия на достъпни цени⁵, високите разходи за енергия ограничават способността на все по-голям брой европейци да плащат сметките си за енергия. Това включва уязвимите клиенти, които харчат непропорционално по-голям дял от доходите си за енергия, и много хора със средни доходи.
- (5) Настоящата препоръка обхваща „енергийната бедност“ съгласно определението в член 2, точка 52 от Директива (ЕС) 2023/1791⁶ и „уязвимите клиенти“ съгласно посоченото в член 28 от Директива (ЕС) 2019/944⁷ и член 26 от Директива (ЕС) 2024/1788⁸. Комисията публикува две препоръки⁹ относно енергийната бедност, които засягат и уязвимите клиенти.
- (6) Съгласно член 10, параграф 11 от Директива (ЕС) 2019/944 и член 11, параграф 10 от Директива (ЕС) 2024/1788 се изисква от държавите членки да гарантират, че доставчиците на енергия предоставят на битовите клиенти адекватна информация за алтернативните мерки на изключването от мрежата, с достатъчно предизвестие преди планираното изключване. Тези алтернативни мерки могат да се отнасят до източници на подкрепа с цел избягване на изключването, системи за авансови плащания, енергийни одити, консултантски услуги по енергийните въпроси, алтернативни разплащателни планове, съвети за управление на дълга или мораториуми върху изключването от мрежата и не създават допълнителни разходи за клиентите, застрашени от изключване от мрежата. В целия Съюз вече се прилагат ефективни практики, които могат да бъдат възпроизведени и обхватът им да бъде разширен, за да се защитят най-уязвимите потребители — които, ако използват измервателни уреди за авансови плащания, биха могли да се почувстват принудени да спрат сами потреблението си — и така да се гарантира непрекъснат достъп до енергия.
- (7) Навременното транспониране на разпоредбите на ЕС относно уязвимите клиенти и енергийната бедност, по-специално член 28а от Директива (ЕС) 2019/944 и член 28 от Директива (ЕС) 2024/1788, е от съществено значение за гарантиране на всеобхватен подход за защита на уязвимите домакинства от изключване от мрежата чрез координирано и съвместно управление на множество равнища и с множество заинтересовани страни и споделяне на най-добри практики между всички заинтересовани участници.

---

⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите План за действие за енергия на достъпни цени Отключване на истинската стойност на нашия енергиен съюз за осигуряване на финансово достъпна, ефективно произвеждана и чиста енергия за всички европейци, COM/2025/79 final.

⁶ Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955, *OB L 231*, 20.9.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>.

⁷ Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС, *OB L 158*, 14.6.2019 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/2025-10-12>.

⁸ Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно общите правила за вътрешните пазари за газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на Директива (ЕС) 2023/1791 и за отмяна на Директива 2009/73/ЕО, *OB L*, 2024/1788, 15.7.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>.

⁹ Препоръка (ЕС) 2020/1563 на Комисията от 14 октомври 2020 г. относно енергийната бедност, *OB L 357*, 27.10.2020 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2020/1563/oj>; Препоръка (ЕС) 2023/2407 на Комисията от 20 октомври 2023 г. относно енергийната бедност, *OB L*, 2023/2407, 23.10.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>.

- (8) Точното идентифициране на уязвимите клиенти и хората в положение на енергийна бедност е от ключово значение за разработването на ефективни мерки за подкрепа. Необходими са редовни прегледи и актуализации на съответните данни, за да се прецени дали бенефициерите следва да получават постоянна подкрепа или дали тяхното индивидуално положение се е подобрило, както и за своевременно насочване на целевата помощ към нуждаещите се.
- (9) Справянето с първопричините за енергийната бедност, защитата на уязвимите клиенти и предотвратяването на прекъсванията на електроснабдяването изискват да се даде приоритет на структурните дългосрочни мерки чрез финансиране от Съюза и национално финансиране. Такива мерки включват енергийна ефективност, достъп до възобновяеми източници на енергия, самостоятелно производство и потребление на енергия, споделяне на енергия, енергийни общности, наред с насърчаването на интелигентни измервателни уреди и следенето на енергопотреблението в реално време.
- (10) Леснодостъпната информация и насоки, целенасоченото обучение, опростените инструменти и проактивната ангажираност преди изключването от мрежата са от съществено значение за овластяването и защитата на уязвимите клиенти и клиентите в положение на енергийна бедност. Това ще подобри осведомеността и доверието в доставчиците.
- (11) Цифровите инструменти, достъпни за потребителите, в т.ч. данните за потреблението, които могат да се отчитат дистанционно, интелигентните измервателни уреди и инструментите за взаимодействие между доставчици и клиенти, дават възможност за откриване на ранни признаци на затруднения при плащанията. Предвидимото финансиране на прозрачни инструменти за консултации и помощ, като например обслужване на едно гише, които предоставят интегрирани услуги за енергийно саниране, както е посочено в Директива (ЕС) 1275/2024¹⁰ относно енергийните характеристики на сградите, е от съществено значение за посрещане на индивидуалните нужди на уязвимите домакинства.
- (12) При определени специфични обстоятелства и когато е ясно насочена към уязвимите домакинства, пряката целева публична подкрепа (напр. субсидии, ваучери за енергия, целеви програми за подкрепа) е важна мярка, чрез която да се помогне на уязвимите клиенти да управляват сметките си за енергия и да предотвратяват изключване от енергоразпределителната мрежа в допълнение към структурните и дългосрочните мерки.
- (13) За да се защитят клиентите от изключване от енергоразпределителната мрежа, законодателните мерки могат да включват сезонни забрани за изключване, помощ за клиенти, които изпитват затруднения с плащането на сметките за енергия, и предпазни мерки за избягване на отрицателните последици от системите за авансови плащания, като например разходи за монтаж и поддръжка, както и гарантиране, че тарифите за ползвателите на измервателни уреди за авансови плащания не са по-високи, отколкото за други клиенти на енергия.

---

¹⁰ Директива (ЕС) 2024/1275 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 г. относно енергийните характеристики на сградите, *OB L*, 2024/1275, 8.5.2024 г., *ELI*: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj> .

- (14) Съгласно член 27а от Директива (ЕС) 2019/944, въведен с Директива (ЕС) 2024/1711, от държавите членки се изисква да въведат режим по отношение на последните възможни доставчици. Съгласно член 29 от Директива (ЕС) 2024/1788 от държавите членки се изисква да въведат режим по отношение на последните възможни доставчици или да предприемат еквивалентни мерки, за да осигурят непрекъснатост на доставките поне за битовите клиенти. Съгласно горепосочените разпоредби също така се изисква от държавите членки да гарантират, че в случай на прехвърляне на краен клиент към последен възможен доставчик, такъв доставчик съобщава своите условия и осигурява безпроблемна непрекъснатост на услугата за тези клиенти за срока, необходим за намирането на нов доставчик.
- (15) Доставчиците на енергия играят решаваща роля за защита на уязвимите клиенти и за предотвратяване на изключването от енергоразпределителната мрежа. Приемането на разбираеми, лесни, поэтапни процедури за изключване от мрежата, насочени към нуждите и ситуациите на тези клиенти, е от съществено значение. Кодексите за доброволна ангажираност с участието на доставчици, сдружения на потребителите и оператори на разпределителни системи могат да спомогнат за предотвратяване на изключването от енергоразпределителната мрежа, да насърчат справедливото и прозрачно третиране на клиентите и да осигурят достъп до ясна информация и подкрепа.
- (16) За да се разберат характеристиките и обхватът на положението на клиенти, които са изключени от мрежата или които са изложени на риск от изключване, е от ключово значение да се наблюдават процесите на изключване, честотата им, съответните причини и последици, както и жалбите на битовите клиенти. Това включва преглед на сроковете на предизвестие, определени от доставчиците на енергия, оценка на наличността и достъпността на плановете за плащане и нивото на подкрепа, предлагана на уязвимите клиенти. Националните регулаторни органи играят важна роля при събирането и предоставянето на подходяща информация съгласно член 59, параграф 1, буква о) от Директива (ЕС) 2019/944 и по този начин допринасят за гарантирането на адекватна защита и подкрепа за всички клиенти чрез ефективни мерки.
- (17) Що се отнася до защитата на уязвимите клиенти и клиентите, засегнати от енергийна бедност, по време на планирането и изпълнението на поэтапното извеждане от експлоатация на природния газ или при извеждането от експлоатация на разпределителните мрежи за природен газ съгласно член 27 от Директива (ЕС) 2024/1788 се изисква от Комисията да предостави насоки на държавите членки.
- (18) Неотдавнашната нестабилност на цените на енергията вследствие на войната на Русия срещу Украйна и последвалото преминаване към по-скъп внос на втечен природен газ ясно разкриват необходимостта от ускоряване на прехода към произведена на местно равнище чиста енергия на достъпни цени.
- (19) Няколко държави членки вече са стартираха национални или регионални стратегии за постепенно прекратяване на доставките на природен газ, като признават, че този преход ще бъде поэтапен и дългосрочен процес.
- (20) За да се гарантира енергийната сигурност и финансовата достъпност, клиентите трябва да бъдат оправомощени да преминат от природен газ към по-чисти алтернативи на базата на електроенергия. Докато газовете от възобновяеми източници може да намират приложение в определени области, голяма част от

съществуващата газоразпределителна мрежа се очаква да стане ненужна. Това ще наложи контролирано извеждане от експлоатация и стратегическо инвестиционно планиране, за да се избегне блокирането на активи.

- (21) Защитата на уязвимите домакинства и гарантирането на изгоден и приобщаващ достъп до чиста енергия следва да бъдат ръководен принцип в процесите на постепенно прекратяване на използването на природен газ. Това е от решаващо значение, за да се гарантира плавен преход към по-чисти енергийни алтернативи за повечето клиенти в положение на енергийна бедност и да се предотвратят рисковете от повишаване на тарифите, които непропорционално ги засягат и допълнително ги излагат на енергийна бедност.
- (22) Необходима е ефективна координация между националните, регионалните и местните органи, операторите на газопреносни системи и други съответни оператори в секторите на електроенергията и отоплението и охлаждането, както и социалните партньори, потребителските организации, гражданското общество и местните заинтересовани страни, за да се гарантира общ, междусекторен и интегриран системен подход за планиране на постепенното прекратяване на използването на природен газ, основан на споделени сценарии за развитието на търсенето и предлагането на енергия във всички енергийни сектори и разработен с участието на всички съответни заинтересовани страни. Такава координация би подпомогнала последователното планиране и изпълнение, включително във връзка с наличието на подходящи ресурси и достъпа до финансиране за местните органи като ключови фактори, както и разработването на гъвкави и прозрачни дългосрочни стратегии за мрежите.
- (23) Налице е риск от това недобре подготвените, съобщени или приложени процеси за постепенно прекратяване на използването на природен газ да предизвикат социална съпротива и недоверие в ползите от електрификацията и енергийната независимост. Поради това държавите членки следва да поставят хората в центъра на вниманието и да основават своята работа на общите принципи на защита на потребителите, прозрачност, справедливост, достъпност, приемливи цени и участие на обществеността.
- (24) Държавите членки се различават по своята зависимост от природния газ, по характеристиките на сградния си фонд, по начина, по който прилагат постепенното премахване на котлите, захранвани с изкопаеми горива съгласно член 17, параграф 15 от Директива (ЕС) 2024/1275, и по възможностите си за подпомагане на уязвимите домакинства. Те трябва да определят в своите национални планове за саниране на сгради политиките и мерките за постигане на това постепенно прекратяване на използването на природен газ през 2040 г. Националните пътища ще отразяват специфичните национални и местни обстоятелства, като същевременно се придържат към посочените общи принципи.
- (25) Инструментите за финансиране, налични на равнището на Съюза, могат да бъдат използвани в подкрепа на справедливото и приобщаващо изпълнение на постепенното прекратяване на използването на природен газ, като например Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд и Фонда за справедлив преход, в съответствие с принципите на взаимно допълване и административно опростяване.
- (26) За да се отговори на целите на Плана за действие за енергия на достъпни цени и на ангажмента на Комисията за по-добро регулиране, изпълнение и

опростяване¹¹ и съгласуваност на политиките, настоящата препоръка има за цел да рационализира изпълнението на национално и местно равнище чрез предоставяне на ясни и практически насоки, като се избягва ненужната административна тежест и се гарантира, че мерките са достъпни и лесни за разбиране както за физическите лица, така и за органите.

- (27) В съответствие с Европейския стълб на социалните права и Стратегията на ЕС за равенство между половете за периода 2020—2025 г. държавите членки следва да гарантират, че разработването и прилагането на мерки за постепенно прекратяване на използването на природен газ насърчават равенството между половете и недискриминацията, както и правата на хората с увреждания.

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

Препоръчва се държавите членки да предприемат следните мерки:

Защита на уязвимите клиенти и клиентите в положение на енергийна бедност от изключване от енергоразпределителната мрежа:

I. Транспониране, определяне и идентифициране

1. **Да осигурят пълно, последователно и навременно транспониране възможно най-скоро** на всички разпоредби на ЕС относно уязвимите клиенти и клиентите в положение на енергийна бедност, по-специално членове 28 и 28а от Директива (ЕС) 2019/944 и член 28 от Директива (ЕС) 2024/1788, което ще гарантира равностойно ниво на защита както в сектора на електроенергията, така и в сектора на газа. Държавите членки следва да гарантират съгласуваност на енергийните пазари и да не допускат никога потребител да губи достъп до основни енергийни услуги поради секторни регулаторни различия.
2. **Да базират допустимостта за подкрепа** на уязвимите клиенти и тези в положение на енергийна бедност на ясни, обективни, надеждни и навременни данни, отразяващи множество измерения на уязвимостта. Данните за социално-икономическото състояние, енергетиката, климата, сградите, здравето и топлинния комфорт следва да бъдат включени в оценката на допустимостта и да бъдат допълнени с дезагрегирани данни (напр. от интелигентни измервателни уреди или сензори) и данни от местни институции. Това позволява да се разработят критерии за допустимост, които гарантират цялостен подход, обхващащ цялостното положение на домакинството. Когато е целесъобразно, държавите членки следва да използват автоматични механизми за допустимост чрез обмен на данни между съответните органи, за да се намали административната тежест и стигмата. Допълнителните процеси за самоидентификация трябва да останат прости и достъпни чрез различни канали (онлайн, по телефона, по пощата или на място).
3. **Да преглеждат и актуализират критериите за допустимост** и схемите за подкрепа често, за да гарантират, че те остават целенасочени и ефективни и предотвратяват злоупотреби с процедурата. Данните следва да се актуализират редовно, за да отразяват промените в доходите, състава на домакинствата,

---

¹¹ Една опростена и по-експедитивна Европа: Съобщение относно изпълнението и опростяването, COM/2025/47 final.

здравословното състояние или трудовия статус, както и в останалите данни, посочени в Препоръка 2.

II. Предотвратяване на изключването от мрежата

4. **Да дадат приоритет на структурни дългосрочни мерки** като подобрения на енергийната ефективност, навлизане на електроенергия от възобновяеми източници, собствено потребление на енергия, споделяне на енергия и участие в енергийни общности, подкрепени от интелигентни измервателни уреди и следене на енергопотреблението в реално време. Когато е необходимо, да допълват тези мерки с целенасочена и временна пряка публична подкрепа, включително целенасочена финансова помощ, за да се помогне на уязвимите клиенти да управляват сметките за енергия и да се избегне изключване от мрежата.
5. **Да подобрят информираността и осведомеността на потребителите** чрез предоставяне на ясни насоки и обучение относно правата и задълженията, енергийната грамотност, фактурирането, смяната на доставчика и подкрепата при затруднения, както и чрез подобряване на възприемането и осведомеността за съществуващите ползи. Държавите членки следва да осигурят подходящо финансиране за обслужване на едно гише и консултантски услуги, които подпомагат домакинствата с ниски доходи и домакинствата в положение на енергийна бедност, в съответствие с насоките на Съюза относно интегрираните услуги за саниране¹².
6. **Да въведат механизми за ранно предупреждение за откриване на уязвимости:** държавите членки следва да насърчават доставчиците и операторите на разпределителни системи да създават системи за ранно установяване на битовите клиенти, изложени на риск от неплащане, въз основа на аномалии в потреблението или просрочени задължения. При тези системи следва да се задейства контакт за превенция и подкрепа, консултации по въпроси, свързани с енергията или насочване към социално подпомагане, преди да бъде издадено официално известие за изключване от мрежата.

III. Защита от изключване от мрежата

7. **Да приемат подходящи законодателни гаранции,** включително:
  - а) забрани за сезонно изключване и медицински обосновани изключения, определени в съответствие с националните климатични и социални условия, и целогодишна забрана за изключването на клиенти със здравословни проблеми, водещи до критична зависимост от електрическо медицинско оборудване;
  - б) индивидуална помощ за клиенти, които имат просрочени задължения или са изложени на риск от такива, включително планове за плащане, подкрепа при управлението на дълговете и, когато това е оправдано, облекчаване на дълговете, както и мерки за ограничаване или премахване на таксите за изключване и повторно свързване;

---

¹² ПРЕПОРЪКА НА КОМИСИЯТА (ЕС) 2026/536 от 10 март 2026 г. с практически насоки относно услугите за обслужване на едно гише в областта на енергийната ефективност и енергийните характеристики на сградите, *OB L 536, 11.3.2026 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2026/536/oj>*.

- в) правила, гарантиращи, че изключването от мрежата не се извършва, когато сметката е официално оспорена и спорът не е решен, когато се договаря план за плащане или когато клиентът спазва договорен план за плащане в рамките на договорните права и задължения на страните, които се спазват изцяло; и
  - г) правила, гарантиращи, че със системите за авансови плащания не се налагат по-високи тарифи или скрити разходи и че неизплатените задължения се събират чрез пропорционални и справедливи процедури.
8. **Да осигурят ефективни режими по отношение на последния възможен доставчик, гарантиращи непрекъснатост на доставките,** ограничени до временно използване, с автоматичен и незабавен преход, за да се предотврати прекъсване на услугата, както и прозрачна комуникация и предоставяне на информация на клиентите, за да се гарантира, че спрямо тях няма да бъдат приложени скъпи тарифи за просрочени плащания и ще имат достъп до необходимите инструменти и ресурси, за да вземат информирани решения относно енергоснабдяването си.
9. **Да насърчават отговорни практики при доставчиците** чрез поощряване на приемането на ясни поэтапни процедури за прекъсване на електроснабдяването, разумни срокове на предизвестие и, когато е технически осъществимо, период на адаптирана минимална доставка на електроенергия, достатъчна за покриване на основните нужди. Държавите членки следва също така да гарантират, че доставчиците предоставят персонализирани съвети относно помощта за плащане на сметките за енергия и най-подходящите оферти, като осигуряват ясна комуникация на различни езици и чрез различни канали.
10. **Да насърчават доброволни кодекси,** с които доставчиците, сдруженията на потребителите и операторите на разпределителни системи се ангажират да насърчават справедливостта, прозрачността и сътрудничеството за предотвратяване на изключванията от мрежата.

IV. Управление, наблюдение и оценка

11. **Да осигурят координирано многостепенно управление,** включващо национални и местни органи, услуги за социално подпомагане, доставчици, омбудсмани и потребителски организации за споделяне на най-добри практики и координиране на интервенции.
12. **Да възложат на регулаторните органи** да наблюдават и докладват за честотата на изключване от мрежата, да анализират жалбите и да оценяват адекватността на сроковете на предизвестие от страна на доставчика и вариантите на планове за плащане.
13. **Да разработят всеобхватни показатели и системи за събиране на данни,** обхващащи както изключването от мрежата, така и самостоятелното изключване от мрежата, разделени по характеристики на домакинството и социално-икономически статус, пол, етническа принадлежност и здраве, за да се установят пропуските, да се оцени ефективността на мерките и да се насочат коригиращи действия.

14. **Да обмислят разширяване на обхвата на мерките за превенция и защита от изключване от мрежата**, когато е целесъобразно, така че те да се отнасят не само за домакинствата, изложени на риск, но и за по-широка категория потребители, които могат да се изправят пред предизвикателства, свързани с финансовата достъпност на енергията, като домакинства с ниски доходи, изложени на риск от просрочени задължения или изправени пред внезапни сътресения на доходите.
15. **Да мобилизират финансиране от Съюза и национално финансиране:** държавите членки следва да използват пълноценно различните възможности за финансиране, включително Социалния фонд за климата, за финансиране на превантивни и защитни мерки срещу изключването от мрежата, включително структурни мерки, целенасочена подкрепа, цифрови инструменти за ранна намеса и обучение за социалните работници и потребителите.

Осигуряване на защита на уязвимите клиенти и клиентите, засегнати от енергийна бедност, при планирането и осъществяването на постепенно прекратяване на използването на природен газ или при извеждане от експлоатация на газоразпределителните мрежи за природен газ

I. Създаване на правни и политически рамки за плавно и справедливо постепенно прекратяване на използването на природен газ

16. Да осигурят пълно, последователно и навременно транспониране и прилагане на разпоредбите на членове 13, 55 и 57 от Директива (ЕС) 2024/1788 по координиран начин и да осигурят съгласуваност между националните планове в областта на енергетиката и климата, националните планове за саниране на сгради и стратегиите за отопление и охлаждане, с цел да се даде възможност за съгласувано, ефективно и справедливо развитие на мрежите за електроенергия, топлинна енергия и газ на всички равнища на управление.
17. Да разработят стратегии и политики за постепенно прекратяване на използването на природен газ, като се посочат ползите, които те ще донесат на потребителите и обществото, и с оглед оптимизиране на цялостните клиентски взаимоотношения със съответните домакинства.
18. Да дадат приоритет на икономии на енергия, санирането на сгради и решенията за чисто отопление като ефективни мерки за защита на уязвимите клиенти и клиентите в положение на енергийна бедност от нестабилността на цените на енергията и разходите за изкопаеми горива, включително ценообразуването на въглеродните емисии.
19. Да установят всеобхватно планиране и координация между националните, регионалните и местните администрации и да ангажират всички съответни заинтересовани страни, включително енергийните оператори, националните регулаторни органи, потребителските организации, социалните партньори, гражданското общество и жителите на всички етапи от процеса на постепенно прекратяване на използването на природен газ. Когато съществуват такива структури, местните или регионалните агенции по енергетика или подобни органи могат да подкрепят този процес в съответствие с ролите, които са им отредени на национално, регионално или местно равнище.

20. Да предоставят на всички съответни участници достатъчно време за планиране и изпълнение на постепенно прекратяване на използването на природен газ, в идеалния случай поне 10 години, особено в силно зависимите от природния газ региони. Държавите членки следва да дадат приоритет на намаляването на търсенето на природен газ чрез енергийна ефективност, насърчаване на електрификацията и навлизането на чисти технологии, доброволно изключване от мрежата и забрани на нови газови връзки, като същевременно направят чистите алтернативи по-привлекателни, включително чрез данъчно облагане, постепенно премахване на субсидиите за изкопаеми горива и целенасочени стимули за преминаване към алтернативни технологии.
21. Да оказват подкрепа както за индивидуални решения (като например термопомпи и технологии за слънчева топлинна енергия), така и за колективни системи (като например ефективни централни отоплителни и охладителни системи, проекти за споделена геотермална енергия или за отпадна топлина) с акцент върху достъпността за домакинствата и регионите с ниски доходи.
22. Да предоставят възможност на общините да се превърнат в основен фактор за процесите на постепенно прекратяване на използването на природен газ на местно равнище. Когато е целесъобразно, да използват местните планове за отопление и охлаждане, изисквани съгласно член 25, параграф 6 от Директива (ЕС) 2023/1791, за общини с над 45 000 жители, като оперативна рамка за определяне на алтернативи и подпомагане на местните общности.
23. Да предоставят целенасочена техническа и административна подкрепа, особено на малките и средните общини, за преодоляване на административните и финансовите ограничения за планиране и изпълнение на процесите, свързани с постепенното прекратяване на използването на природен газ. Тази подкрепа следва да включва обучение, съвместна техническа помощ и достъп до програми на ЕС за подкрепа.
24. Да насърчават енергийните общности и инициативите за споделяне на енергия чрез установяване на ясни и прости правила, намаляване на административните разходи и тежестта, предлагане на финансови стимули и достъп до технологии, както и осигуряване на социално приобщаване при участието и споделянето на ползите.
25. Да решават проблема с разделянето на стимулите при наетите жилища чрез съгласуване на интересите на наемодателите и наемателите посредством регулаторни мерки, целенасочени инструменти за финансиране и стимули за саниране.
26. Да премахнат пречките пред санирането на сгради в многофамилни жилищни сгради чрез опростяване на достъпа до финансиране и вземането на решения за структури за съсобственост. Да насърчават комплексни санирания на ниво отделна сграда или санирания на ниво квартал с цел постигане на икономии от мащаба и подобряване на достъпността и комфорта.
27. Да осигурят съгласуваност между определенията за „уязвими клиенти“ и „енергийна бедност“ в секторите на газа и електроенергията, отразяващи националните социални и жилищни политики на държавите членки.
28. Да гарантират, че уязвимите клиенти и клиентите в положение на енергийна бедност, които ще продължат да бъдат свързани към газовата мрежа, са защитени от прекомерни увеличения на тарифите. За тази цел да гарантират, че

националните регулаторни органи (НРО) са оправомощени да установят насоки за структурен подход по отношение на амортизацията на активите, които са изведени от експлоатация преди края на първоначално предвидения им жизнен цикъл, и определянето на тарифите.

II. Подобряване на ангажираността на потребителите и оправомощаването им

29. Да осигурят ранна, прозрачна и приобщаваща комуникация с домакинствата в контекста на постепенното прекратяване на използването на природен газ. Комуникационните стратегии и стратегиите за ангажираност следва да бъдат съобразени с различни социални групи и групи по доходи, по-специално уязвими клиенти и клиенти в положение на енергийна бедност.
30. Да обявяват местните и регионалните решения за постепенно прекратяване на използването на природен газ най-малко 10 години предварително, като предоставят предсказуема пътна карта на ключови етапи като забрани за нови връзки, поэтапно прекратяване на субсидии и извеждане от експлоатация на мрежи.
31. Да предоставят на домакинствата ясна и достъпна информация за причините, сроковете, правата и задълженията, мерките за подкрепа и ползите от прехода, като по-ниски сметки за енергия, по-здравословни и по-удобни домове, по-голяма енергийна сигурност и смекчаване на последиците от изменението на климата.
32. Да гарантират, че домакинствата са информирани за всички жизнеспособни енергийни алтернативи, включително потенциалната роля на газовете от възобновяеми източници, колективните топлинни решения и пътищата за електрификация, както и за ползите от енергийната ефективност.
33. Да укрепват звената за обслужване на едно гише, определени в директиви (ЕС) 2023/1791 и (ЕС) 2024/1275, така че те да може да функционират като централни звена за контакт за домакинствата, за да предоставят специфичен експертен опит и целенасочена подкрепа, свързани с постепенното прекратяване на използването на природен газ, включително налична финансова подкрепа и възможности за чисто отопление и готвене.
34. Да разработват стратегии за постепенно прекратяване на използването на природен газ, които съчетават подобрения на енергийната ефективност с внедряването на чисти технологии. Държавите членки следва също така да дадат приоритет на подкрепата за уязвимите домакинства и домакинствата с ниски доходи чрез схемите за отпускане на безвъзмездни средства, подходи извън тези схеми, интелигентно финансиране, нисколихвени заеми и променливи целеви схеми за подкрепа за чисти технологии, свързани с доходи или социални показатели, като се гарантира справедливост и социално равенство.

III. Последващи действия

35. Да докладват за напредъка по подготовката и изпълнението на национални, регионални и/или местни планове за постепенно прекратяване на използването на природен газ и последващите действия във връзка с настоящата препоръка чрез актуализиране на националните планове в областта на климата и енергетиката — като част от цялостната оценка на държавите членки на

планове за отопление и охлаждане и националните стратегии за саниране на сгради, включени в нея, и въз основа на местните планове за отопление и охлаждане.

36. Да споделят най-добри практики и данни за социалното въздействие, финансовата достъпност и защитата на потребителите чрез подкрепяните от Съюза инициативи, а именно Консултантския център по въпросите на енергийната бедност (ЕРАН) и Споразумението на кметовете.
37. Да използват съществуващите платформи на Съюза, като например ЕРАН и нововъзникващото общо европейско пространство на енергийни данни, за да се подпомогне наблюдението, да се гарантира прозрачност и да се споделят сравними данни за социалните и енергийните въздействия.
38. Да си сътрудничат с Комисията, регулаторните органи и заинтересованите страни от гражданското общество, за да се гарантира последователен, справедлив и приобщаващ подход в целия Съюз.

Съставено в Брюксел на 30.4.2026 година.

За Комисията
Dan JØRGENSEN
Член на Комисията

